

To je zgodba Franca Kavčiča. Preživel je krvavi pokol v Dražgošah.

10. 1. 2016, 5:00

48

Facebook

Twitter

Foto: sta

Franco Kavčič, domačin iz Dražgoš in preživeli iz bitke pri Dražgošah. Priča, ki na laž postavlja partijski mit o dražgoški bitki. Mit o nepremagljivosti nemške vojske in o hrabrosti partizanskih čet.

V bitki je padlo 9 partizanov. 41 civilistov je bilo pobitih, 81 pa so jih odpeljali v koncentracijska taborišča. Danes pa so bolj kot ostali kraji, kjer so potekale prave bitke, prav Dražgoše postala vsakoletna romarska pot slovenske levice.

Ste priča tedanjim dogodkom. Kako se jih videli oz. občutili?

To je dolga zgodba. Partizane se preveč poveličuje. Takrat, ko se je bilo treba boriti, so nas Dražgošane zapustili in zbežali v "grmovje". Nas so pa pustili, da so potem Nemci naredili svoje. Jaz sem bil do zadnjega tukaj v hiši in sem bil potem tudi zaprt v Šentvidu. Ko so Nemci prišli v našo vas do cerkve, že ni bilo nobenega partizana

več v Dražgošah. Stisnili so rep med noge in so šli.

Zakaj so prišli partizani ravno v Dražgoše?

Ni povsrm jasno. Je bila To pa to prva vas, ki je direktno izzivala Nemce, in potem nobena več, ko so videli, kaj so naredili partizani.

“Saj to ni praznovanje tega dogodka ali pa bitke. Ta proslava je praznovanje komunizma,” je o tem, kaj si misli o proslavi, povedal Kavčič.

Je res, da so se prebivalci strinjali, da partizani branijo Dražgoše?

Ne. Moj oče jih je rotil, da naj gredo iz vasi, pa niso poslušali. Pri nas doma sta stanovala dva partizana. Komandir čete in poveljnik bataljona. Eden je bil zato, da se umaknejo, drugi pa je rekel, da bodo borbo sprejeli. Tistega, ki je bil proti odprtemu bojevanju, so potem sami ubili z nožem nekje za Kropo.

Je ta, ki je bil za borbo, do konca bival pri vas?

Ta, ki je bil za, se je naselil v eno drugo hišo, k drugemu kmetu. Ta kmet jim je rekel: “*Bejžite, pravijo, da Nemci gredo,*” na to pa je partizan odgovoril: “*Se bomo pa borili.*” No, Nemci so tisto hišo zažgali, tisti, ki so bili noter, so poskakali ven in Nemci so jih pobili. Ostali partizani pa so se umaknili na Jelovico. Domačine so pa postrelili, med njimi tudi mojega očeta.

Kako pa so domačini sprejeli partizane, ko so prvič prišli v vas?

Ja, to je pa tako. Če ima nekdo puško, drugi pa ne, ne moreš ničesar narediti (*smeh*). Drugače je pa vsak vedel, kaj bo, če bodo čakali na Nemce. Ni moglo biti drugače, kot je bilo.

“Tisti, ki sedaj hodijo gor, niso bili nikoli v vojni. Sedaj pa vsem razlagajo, kako je bilo. Ti so najbolj glasni,” je o tem, zakaj goji zamero do govorcev, dejal Kavčič.

Mislite, da bi lahko preprečili pobjo civilistov?

Moj oče jim je rekel, da jih bo peljal na Jelovico. Naj gredo gor in naj bodo srečni. Partizani so rekli, da ne, da bodo sprejeli borbo. Potem ko je bilo res treba v bitko, so jo pa pobrisali na Jelovico.

Kdo je po vaše kriv za ta pobjo?

Pobjjali so Nemci, krivi so pa partizani. Nemogoče je bilo, da bo Nemce, ki so bili takrat pred Moskvo, tukaj ustavil nekdo z nekaj deset puškami. Vseeno bi bilo, ali bi bilo takrat 1000 borcev ali pa 2000. Rezultat bi bil isti.

Zakaj o tem nihče do sedaj spregovoril?

Jaz sedaj nič več ne okolišim. Včasih nas je bilo pa kar malo strah. Malo smo se bali, ker so nas imeli kar malo na piki komunisti.

Kaj pa se sploh proslavlja v Dražgošah?

Saj to ni praznovanje te bitke. Svoje čase je bilo to praznovanje komunizma. To so imeli eno tako veliko zborovanje za ves narod. V medijih se je na veliko poročalo o tem. Drugače pa ni res, da se proslavlja bitka, samo nihče si ni upal do 1990 ničesar povedati.

Dražgoše sprva niso bile kraj, kjer bi se zbirala elita slovenske partije. Kdaj so Dražgoše postale romarska pot slovenske levice?

Kakšnih 20 let po vojni ni bilo nič, potem pa so začeli s tem. Od tistih, ki zdaj pridejo, ni bil nihče v vojni, vsi pa predavajo, kako je bilo (*smeh*). Ti so najbolj glasni in to jim jaz zelo zamerim. Tisti, ki pa so bili v vojni, pa so še živi, pa tako že 70 let prejema dodatke in so plačani s strani Zveze borcev. To so zame Čombejevi plačanci.

Aleksander Rant